DANIEL FRID. HOHEISEL D.

EDICTUM PRÆTORIUM:

QUOD QUISQUE JURIS IN ALTERUM &c.

ÆQUITATE OMNIQUE USU APUD VETERES

CARUISSE,

DENUO DEMONSTRAT,

AC

LECTIONES SUAS ÆSTIVAS
STUDIOSÆ JUVENTUTI
IN ACADEMIA FRIDERICIANA
NOTAS FACIT.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,
STANNO GRUNERTIANO MDCCXXVI.

BIBLIOTECA NA. ROMA

Digitized by Google

§. I.

QUodſi ulli eruditorum generi circumforaneæ tribuuntur artes; minime omnium, qui vitam academicam profitentur, ab hac imputatione vivunt immunes. Vitio vertitur illis, atque inventa inter circumforanea numeratur, quod ſubmiſſione ridicula, muneribus, laudibus, conviviisque *corrumpunt nonnullos*, qui conferta hominum agmina pererrantes, ſe *cæcos* mente; in ſanioribus doctrinis percipiendis *ſurdos;* in miſcendis eruditis ſermonibus magis *mutos* quam piſces; in ratiocinatione *claudos* ac *hallucinantes*; nihilominus tamen vano *inflatos* faſtu aſciticorum inſtar fuiſſe: aſt ſaluberrimis Doctoris ſui medicaminibus frequenter aſſumtis, ſanitate gaudere cœpiſſe perfectiſſima contendunt; quod vendendo merces ſuas pretii *imminutione* certant invicem; quod faſciculo medicamentorum ſuorum alius hanc, alius illam medicinam *gratis* adjicit: quod ſupercilio, inceſſu, habitu, indicia *ſingularis* cujuſdam *hominis* præ ſe ferre, atque ita *oculos* omnium in ſe *convertere* laborant; quod ſermonibus theatro dignis actibusque ſcenicis ſpectatores allicere *hilares* plaudentesque geſtiunt, denique quod alter alterius doctrinas *noxias*, *veneno* infectas, ac vera mentis *medicina* deſtitutas clamitat.

§. II.

Quisquis novit, ipſum me vitæ academicæ hactenus unice addictum eſſe, uti intelliget omnis, hancce qui perluſtrare ſchedulam tanti putaverit; ei certe in mentem venire nullo modo poterit, pravis ejusmodi malevolorum hominum ſatyris album a me adjici calculum: qui potius ſortem hanc eruditorum miſeram doleo ſummopere & fere deploro, idque eo magis, quod ab *ultima* paragraphi præcedentis accuſatione tum ego, tum Amicus quidam meus, impenſiſſimo affectu proſequendus, vix liberi ſimus futuri, ſi quis meum *de edicti prætorii: Quod quisque juris in alterum &c. iniquitate & non-uſu tam antiquo, quam hodierno,* programma, menſe Octobri anni 1724. publice propoſitum, viderit; deinde aliud *de Retorſione jurium ſtatutariorum variantium nec æqua nec prudente,* quod per modum *ſupplementi* ad proxime indicatum menſe Februario 1725. acceſſit, perlegerit; nunc vero alius Amici optumi atque æſtumatiſſimi ſcriptum, fœnum in cornu habens, h. e. in ipſo rubro a me divortium faciens; & denique præſens hoc programma, quo iniquitas & non-uſus antiquus ejusdem edicti prætorii denuo ſtabilitur, conſpexerit.

§. III.

Nihilominus tamen ſpondeo atque in me recipio, amicum hunc eſſe diſſenſum, qui inter nos ortus eſt, aut potius primo intuitu obortus videtur, mihi enim ſaltem quædam ab Amiciſſimo Homine occaſio ſuppeditata eſt, unum alterumve dubium, quod circa citatas ſcriptiones meas moveri poſſet, modeſte diluendi: ut adeo ſi quis cum circumforaneis nos componere vellet, iis poſſet acvenſere, qui probe gnari, ab uno non emere omnes, clanculum ſocietate aliqua inter ſe contracta, in ſpeciem ſe invicem contemnunt, ut confluentes ad mercatum emturientes eo majori alterum pariter videndi cupiditate incendantur. Sed præſtat penitus a comparationibus hiſce abſtinere, nam ego æque ac Adverſarius meus dudum nobis

nobis elegimus ſymbolum illud Senecæ: *relinquantur iſtæ voces iis artibus, quæ propoſitum habent placere populo, PHILOSOPHIA adoretur.*

§. IV.

In primo autem programmate meo egi I.) de edicti hujus prætorii origine, (§. 10. & 11.) II.) contenta ejus explicavi, §. 11. & 12. III.) iniquitatem ejus demonſtravi §. 13-17. IV.) non-uſum antiquum evidenter oſtendi, §. 15. V.) provocavi quemvis, ut mihi vel ex Corpore Juris, vel ex probato ſcriptore quodam antiquo caſum adduceret, ex edicto iſto deciſum, §. 18. imo VI.) abſurditatem hujus edicti ab ipſo populo Romano agnitam, & C. Cornelio Tribuno plebis rogante, plebiscitum conditum eſſe, eoque facto, omnem hujus edicti vim eliſam fuiſſe, docui §. 19. deinde VII.) adverſus SCHÖPFERUM defendi, jus repreſſaliarum, ut vocant, minime ex hoc edicto deducendum eſſe, ibidemque aliud ejus fundamentum indicavi; denique etiam VIII.) retorſionis jurium provincialium variantium, ab omnibus fere JCtis ex hoc edicto derivatæ, vera ac genuina principia ex regulis prudentiæ ac Politices *primus* repetii §. 21. ſeqq. His ita poſitis, in *altero* programmate IX.) evidentiſſime demonſtravi, illas demum retorſiones jurium ſtatutariorum & provincialium ab invicem diverſorum *æquas* eſſe & *prudentes*, quæ *directo in odium & detrimentum peregrinorum* ſunt condita; *reliquorum* autem retorſionem iniquam eſſe ac minus prudentem.

§. V.

Ultimum hoc momentum maxima præ reliquis omnibus utilitate ſe commendat, ferendisque ſententiis in judicio inſervit, a nemine autem ante me excuſſum eſt. Ipſe etiam *Amiciſſimus Dn. Adverſarius meus* hac in parte *rem acu me tetigiſſe*, mihi blanditur, usque adeo ut nihil ſibi in promptu eſſe dicat, quod huic doctrinæ ſuperaddere poſſit: apertiſſimo indicio, ipſum non ſerio a me diſſentire, ſed ſaltem eum in finem ut verecundiam meam laudibus onerare poſſet, diſſenſum ſimulare. Quodſi

 enim

enim placuiſſet ipſi, ex penu facundiæ atque e cornu copiæ excerptorum ſuórum nonnulla deprompta doctrinis meis adjicere, multis adhuc floſculis oratoriis, allegatis LL. & Doctorum, aut adductione præjudicatorum, e praxi ſua collectorum, exornare atque augere potuiſſet. Quin imo ſtatim poſt editum programma meum in illuſtri quodam judicio ventilatæ ſunt *duæ lites* de *eodem caſu*, quem in *programmate altero* §. 8. propoſui, utraque autem hunc in modum deciſa fuit; *ut remota retorſione, peregrinus ſubditus eodem cum ciuibus domeſticis jure uteretur:* ex quo evidentiſſime elucet, doctrinam meam in ipſis rerum argumentis obtinere.

§. VI.

Nihilominus tamen adverſus momentum I. & II. (vid. §. 4.) error in eo mihi imputatus eſt, quod dixerim: *Prætores per edicta ſua, juris civilis explicationem ſimulantes, ſuppleviſſe illud atque emendaſſe; conſequenter jus LL. ferendarum per cuniculos ad ſe pertraxiſſe.* Concedit Dn. Adverſarius meus omnes præmiſſas; & tamen (quod mirum) negat concluſionem, *Prætores* nempe *jure LL. ferendarum uſos eſſe;* idque ideo, quod *Cicero Lib. 2. de Invent. Cap. 22.* expreſſis verbis ſcribit: *conſuetudinis autem jus eſſe putatur, id quod voluntate omnium ſine lege vetuſtas comprobarit. In ea autem jura ſunt quædam ipſa jam certa propter vetuſtatem: quo in genere & alia ſunt multa, & eorum multo maxima pars, quæ Prætores edicere conſueverunt.* Niſi vehementer fallor, Cicero id tantummodo ſibi vult, quod conſuetudo quidem a lege differat, deinde autem *vim legis* nanciſci, & *certum jus* fieri queat, ſi vel conſtanti & *diuturno uſu* judiciali, vel *expreſſo Prætoris edicto* confirmetur, & maxima quidem edictorum prætoriorum parte ejusmodi conſuetudines contineri. An autem id doctrinam meam evertit, aut ei contrariatur? Sed ne andabatarum more pugnemus, neceſſe eſt, ut de conceptu *legis* ante omnia inter nos conveniat. In ſenſu Juris N. *Lex eſt declaratio voluntatis Imperantis civilis, omnium ſubditorum*

actiones

actiones quoad certum aliquod negotium dirigens ad communem ſalutem. Jam vero Prætores multas ſummi imperii partes (in republica *irregulari*) exercebant, ita ut & *imperium* & *majeſtas imperii* aliquoties in Jure Civ. diſertis verbis iisdem tribuatur; porro notum eſt iis, qui nihil aliud ſciunt, multa a Prætoribus promulgata fuiſſe edicta, quæ omnia *juris auctoritatem* obtinebant, h. e. vim legis habebant, uti vel tirones, qui nondum dupondii ſunt, cognitum habent ex §. *7. J. de J. Nat. Gent. & Civ.* adeoque erant *ipſiſſimæ leges in ſenſu J. N.* Olim autem in ſtatu Romanorum populari & Democratico jus LL. ferendarum *penes populum* erat, quo ſenſu lex dicitur, *quam populus Romanus, Senatorio Magiſtratu, veluti Conſule, interrogante conſtituit* (a) §.*4. Inſt. eod.* Hoc autem ſenſu rectiſſime negatur, edicta Prætorum proprie *leges* fuiſſe, nempe *a populo latas.* Sed ubinam ego defendi contrarium?

§. VII.

Pergo ad alterum dubium, Pro-Conſules nempe Præſidesque Provinciarum *non fuiſſe magiſtratus.* Nimirum in programmate primo §.9. ſatis aperte monui; verbis edicti: *qui magiſtratum habent,* intelligi Prætores urbanos atque Ædiles Curules; verba ſequentia vero: *qui poteſtatem habent,* Pro-Conſules, Præſidesque provinciarum indigitare. Mox ex principiis J. N. oſtendi, omnes hoſce jure novarum LL. condendarum carere debuiſſe; erant enim *magiſtratus; magiſtratus* autem (in genere & in ſenſu J. N.) *eſt perſona, ſummo Imperanti civili ſubjecta, atque ab eodem poteſtate hac vicaria inſtructa, ut mediante ſententia*

(a) Revera tamen eſt hæc abſurda definitio, quæ ſaltem externum LL. condendi ritum deſcribit. Sed vero cum populus etiam eodem modo *diſpenſare, bellum decernere, privilegia dare, præmia huic vel illi conferre* debuerit; in iſta definitione LLes, privilegia, actusque adverſus exteros ſuſcepti, confunduntur. Hoc ſenſu etiam hiſtorici ſcribunt; *ſtatuam alieni lege populi decretam fuiſſe; bellum lege populi placuiſſe:* quæ quidem hiſtoricis vitio verti nequeunt; omnino autem iis, qui *Juris philoſophiam* profitentur.

tentia ejusque executione leges ad facta civium in republica obvenientia applicet. Unde cum magiſtratus ſit miniſter legum, ipſius non eſt, leges mutare, ſed ſolummodo ſecundum LL. decidere. Hoc autem ſenſu tam *Prætores* atque *Ædiles Curules*, quam *Pro-Conſules* & *Præſides Magiſtratus* erant. At, inquis, *in ſenſu & ſecundum morem loquendi Juris Rom. proprie* & *per eminentiam Prætores* atque *Ædiles Curules vocantur magiſtratus; Pro-Conſules* vero *Præſidesque* dicuntur ſaltem *geſſiſſe magiſtratum;* ſed hoc iterum nusquam negavi: adhuc tamen defendere poſſum, etiam in ſenſu Juris Rom. Pro-Conſules æque ac Præſides magiſtratus vocari, cum notiſſima ſit diſtinctio, inter *magiſtratus urbanos* & *provinciales.* Cœterum edam propediem meditationem de eo, quomodo differat *magiſtratum vocari* & *magiſtratum gerere;* ubi ſimul intricatiſſima componetur controverſia: utrum ſella curulis, cui Ædiles inſidebant, *tribus;* an *quatuor gradibus* fuerit inſtructa? item num primus Prætor Romanus *nigros, rubrosne capillos* geſſerit? dummodo antea de utilitate harum controverſiarum memet ipſum convicero.

§. VIII.

Ad tertium momentum (vid. §. 4.) quod attinet, *edictum hoc mirum in modum injuſtum atque iniquum fuiſſe;* iniquitatem iſtam potiſſimum ex eo deduxi, quod magiſtratus, jus iniquum edicto faciens, & civis tale jus per corruptionem adverſus alterum impetrans, procul omni dubio *delinquant*, aliumque lædant: jam vero præſens edictum, nec ad *damni dati reparationem* magiſtratum civemque obſtringit, nec *pœnam præſentiſſimam* in grave iſtud facinus, ut deterreantur alii, ſtatuit: ergo ſaluti ac ſecuritati læſorum minime proſpicit, adeoque injuſtum eſt. Adverſus hoc objecit Amicus meus: *Prætorem etiam jus reddere, cum inique decernit, relatione facta non ad id, quod ita Prætor fecit, ſed ad illud, quod Prætorem facere convenit.* Ita autem aliis tantummodo prolixisque verbis repetitur eadem illa aſſertio & propoſitio, quam ego impugnaveram, iniquitatis eam accuſans. *Male* enim iniqua Prætoris ſenten-

ſententia ſuſtinetur; *male* qui læſus eſt, injuriam devorare & jacturam injuſtam perferre *abſque ulla reparationis ſpe* cogitur. Erat ſane adverſus judicem pedaneum male judicantem peculiaris actio conceſſa, qua is litem ſuam facere, h. e. ſententiam a ſe latam defendere, atque ubi in defenſione ſuccumberet, omne damnum alteri datum reparare cogebatur, ita quidem, ut ſi per *imperitiam* injuſte judicaſſet, iſta *damni reparatio* ſufficeret; ſin autem *doloſe* egiſſet, pœna *infamiæ* adhuc præterea ipſi immineret. (vid. pr. J. de Obl. quæ quaſi ex delict. ibique commentatores.) Cur autem non prætori, iniquum jus promulganti, eadem damni dati reparandi neceſſitas ac pœna imponebatur? dicis, quia majeſtas imperii ipſius id non permittebat; etiam, ſed notum eſt, ipſius officium *annuum* fuiſſe, cur non poſtquam magiſtratus munere functus, ad privatorum numerum redierat, dabatur actio? videmus certe Rectoribus Academiarum, *finito magiſtratu*, actiones intentari, ac rationem ab iis exigi *imperite* & *doloſe* geſtorum.

§. IX. Tranſeo ad momentum quartum §. 4, juxta quod adſerui, pœnam in edicto ſtatutam nunquam in praxi apud Romanos obtinuiſſe; quod ut intelligi queat, obſervandum, fuiſſe eam ſequentem: Magiſtratus, qui *jus novum* atque *iniquum conſtituerat*, itemque is, qui jus hoc *corruptione impetraverat*, a *damni dati reparatione* erant in perpetuum & procul omni dubio *ſecuri*: Interim tamen

1) ſi *forte aliquando olim* eandem litem cum alio agitarent,
2) ſi iſta lis in omnibus circumſtantiis cum priori inique deciſa conſpiraret,
3) ſi adverſarius deciſionis olim factæ adhuc recordaretur, eamque probare poſſet,
4) ſi urgeret, ut prætor, qui jus dixerat, vel civis, qui impetraverat, eodem jure uteretur, (b)
5) ſi *dolum* prætoris atque impetrantis luculenter evinceret, (imperitiam enim probaſſe non ſufficiebat) denique

 6) ſi

(b) Hæc limitatio abſolute neceſſaria erat, alias enim prætor novum jus condere potuiſſet, ut ſecundum illud cum inſigni *emolumento* ipſemet aliquando judicaretur.

6) ſi ipſe adverſarius, qui hoc urgebat, non pariter olim eandem faudem commiſiſſet,

ſi, inquam, aſinus volaret; vel potius, *ſi hæc omnia ita ſeſe haberent*, tunc tandem Prætor, & qui iniquum jus impetraverat, eodem iniquo jure ipſimet uti cogebantur.

§. X. Non ſolum is, cui e meliore luto finxit præcordia Titan, ſed qui ſenſu communi ſaltem præditus eſt, palpare poterit, nunquam non uberrimam Prætori ac nebuloni iſti, qui jus iniquum impetraſſet, in promptu fuiſſe materiam, pœnam hanc eludendi. Quis enim ſufficienter atque evidentiſſime probabit, magiſtratum non per *imperitiam* ſed *dolum* olim male judicaſſe? Deinde nonne vel ſola exceptio: *minima atque unica circumſtantia variat factum*, efficere poterat, ut nunquam appareret, eundem caſum in judicio ventilari, qui olim deciſus erat? alia ut nunc non recoquam, in programmate primo abunde adducta: Potius denuo dico, *plane non eſſe probabile*, unquam in praxi pœnam hujus edicti executioni fuiſſe datam. Imo ſi applicari potuiſſet; quid, ſi me amas, fuiſſet opus novo Senatusconſulto atque Plebiscito Prætoribus omnem adimere poteſtatem, edicta ſpecialia in progreſſu magiſtratus promulgandi, iisque injungere, ut ex edictis ſuis perpetuis, hoc eſt, ſub initium magiſtratus ſui ſemel propoſitis, jus dicerent? Iſthoc quippe Senatusconſultum & Plebiscitum edicto Prætoris: *quod quisque juris in alterum*, novius eſſe, non ſolum *admodum opinabile* eſt, ſed a nemine, qui ſenſu communi pollet, in dubium vocabitur, cum per utrumque *omnis materia dolum* iſtum, qui ſub comminatione pœnæ edicto prohibitus erat, *committendi*, eſſet ſubtracta: jam vero abſurdiſſimum fuiſſet, *pœnam* irrogare *delicto*, quod *contingere non poterat*.

§. XI. Coeterum cum hæc quæſtio: *utrum ullo unquam caſu edictum hoc executioni fuerit mandatum*, non *juris* ſit, ſed *facti*, inde ego jure meo poſtulavi, ut ſi quis affirmativam ſententiam tueri vellet, *unicum* ſaltem *exemplum* h. e. unicum caſum ex hoc edicto deciſum, qui vere contigit, vel ex LL. Romanis, vel ex aliquo ſcriptore antiquo produceret.

§. XII. Tu dicis: imo vero *Cicero* ſcribit in *Epiſt. I. ad Fratrem: Qui in magiſtratibus injurioſe decreverant, eodem, ipſis privatis, erat jure parendum.* His autem verbis *Cicero* nihil novi

pro-

profert, ſed ipſum ſaltem Prætoris edictum repetit atque enarrat, inde vero uſus ejusdem practicus nondum elucet. Objicis; in *L.* 13. §. 3. *ff. quod quisque jur. in alt.* pariter caſum aliquem *fingit* atque *adducit Ulpianus*; ſed, obſecro te, an tu mihi perſuadebis, caſum vere contigiſſe, quem Ulpianus a ſe fingi non diſſimulat? clamas, poſſe & ipſum te ſexcentos excogitare, fingere, abſtractione mentis concipere & tandem decidere caſus: ſed quid inde? ergone caſus iſti apud Romanos contigerunt, inque iis pœnæ edicto prætorio ſtatutæ locus relictus fuit? tunc fictiones tuas pro caſibus, qui vere contigerunt, venditabis? Novi nonneminem, qui fingit caſum *matris, liberos alentis in ſubſidium*, h. e. ideo alentis, quia & *liberi*, & *pater ipſorum ad ſummam inopiam atque egeſtatem ſunt redacti*; deinde vero proponere quæſtionem: nonne *mater, ſaltem quamdiu alit, in bonis ejusmodi liberorum habeat uſumfructum*, h. e. nonne percipere poſſit ordinarias *utilitates ex bonis liberorum* provenientes? Novi, hanc quæſtionem *affirmative* ab eodem decidi, acriter invecto in *Carpzovium* aliosque (quorum auctoritatem ſibi ne *pili* quidem eſſe, & quos inter *res fungibiles* a ſe numerari profitetur) quod illi *ſimpliciter* matri uſumfructum in bonis liberorum denegaverint, omiſſa elegantisſima hac limitatione: *niſi liberos, omnibus bonis deſtitutos, mater alat.* Quis autem exinde colliget viridem hujus deciſionis obſervantiam in judicio eſſe? Certe ſi liberi ſtramine ac furfure ſuſtentati, tonderi inſtar ovium poſſent, tunc tandem hujus quæſtionis ac deciſionis aliqua poſſet eſſe utilitas. Quod ego eum ſaltem in finem adduco, ut intelligant omnes, a *fictione*, quam ingenium humanum in abſtracto concipit, ad *veram exiſtentiam rei conceptæ*, nullam valere conſequentiam. Adde ſi placet *Tractatum meum de ideis &c. Cap. I.* §. 65. *ſeqq.*

§. XIII. Cum itaque certum ſit, edicti hujus pœnam applicari non potuiſſe, exinde in ſuſpicionem me adductum, in programmate primo indicavi, Prætorem, qui edictum illud compoſuit, nequaquam *ſeriam* habuiſſe *intentionem*, vel propriis, vel collegarum ſuorum fraudibus obicem ponendi, ſed ſaltem ſpecioſo edicti rubro *glaucoma* populo objeciſſe. Dicis, non eſſe hoc exiſtimandum, cum eleganter Cicero ſcribat: *ut quisque eſt vir optimus: ita difficillime eſſe alios improbos ſuſpicatur.* Non deficerent mihi alia adagia, quæ poſſem regerere, niſi philoſophiam vetularum reputarem, adagiis & ſententiis pugnare. Quid? quod ego *non temere*, ſed urgentisſimis motus rationibus, iniquitatem atque aſtutiam prætori iſti imputaverim. Profecto, ſi Prætor, edicti iſtius auctor, vir *bonus* fuit; id ſaltem certum eſt, *ſenſu communi* atque *omni ratione* eum caruiſſe, alias enim in *delictum* reipublicæ *ſummopere noxium, pœnam, effectu deſtitutam,* minime ſtatuiſſet: ſed cum exiſtimare nequeam, *ſtupidiſſimos* ejusmodi homines *officiis ſummorum magiſtratuum* a Romanis fuiſſe admotos; id relinquitur, ut *ſubdole* egiſſe Prætorem ſuſpicer.

§. XIV. Denique in programmate primo refutavi illos, qui edictum hoc adhuc hodie uſum quendam habere exiſtimant; (*vid. num. VII. & VIII.* §. 4.) adverſus quæ nonnemo ita declamat: *Sed cui mens adeo leva, pectusque adeo obtuſum, qui non clariſſime intelligat, nihil ineptius fingi poſſe, quam hodiernum huic edicto aliquem tribuere uſum?* Quisquis hæc verba legit, miſe-

um me cum larvis pugnaſſe in programmate meo tam primo, quam altero exiſtimabit; ſed ſalva res eſt, idem ille declamator mox ſubjicit: *ſolent equi-lem vulgo retorſiones exinde derivare: ſed quam abſurda ſit hæc applicatio, incur-rit in oculos.* Scire autem vis, quinam ſint illi, qui vulgo ita ſentiunt? facilis eſt reſponſio, omnes fere, qui pandectas ediderunt; præterea etiam *B. Benedictus Carpzovius*, vir vere magnus, eandem ſequitur ſententiam, quam etiam Illuſtrisſimus quondam LEGISLATOR SAXONIÆ AUGUSTUS *in Part. III. Conſt.* 38. haud obſcure amplectitur: atque adeo hi homines, *mente læva* & *pectore obtuſo* præditi, imo *fungi* ſunt, ſi *Celeberrimo Dn. Adverſario* meo fidem habeas, qui tamen in eadem meditatione de ſe ipſo ſcripſerat: *Non ego ex eorum ſum numero, qui ſibimet ſoli ſapiunt, aliorumque meditata alto contemnunt ſupercilio, nec aliquid ſolidi, niſi ab ipſis poſſe vel dici, vel ſcribi, abſone credunt. Nihil potius mibi magis curæ fuit cordique, quam ut diurna nocturnaque manu verſarem doctorum virorum volumina, ſingulaque IN USUS MEOS CONVERTEREM.* De veritate ultimorum verborum nemo dubitabit, qui cum ſcriptione *Dni Adverſarii* mei CELEBERRIMI GERARDI NOODT *Commentar. ad Digeſta Tit. Quod quisque juris in alter.* contulerit. Adde etiam B. LUDOVICI *compend. Pandect. Tit. de Lege Fabia DE PLAGIARIIS, in FINE.*

§. XV. Hæc pro defenſione programmatum meorum adduxiſſe ſufficiat. *Celeberrimo Dn. Adverſario* meo, Amico æſtumatisſimo, gratias ago habeoque maximas, quod acutisſimis dubiis ſuis, poſteritati haud exiguo uſui futuris, efficere benevole voluerit, ut ego otioſus eſſe, & tamen aliquid agere, h. e. novum programma conſcribere absque labore potuerim. Nihil amplius ſupereſt, quam ut lectiones meas æſtivas indicem:

1) Hora VIII. ad IX. exponam PUFENDORFFIUM *de Offic. hom. & civ.* una cum TITII *obſervationibus*; compendioſam *Juris Nat. hiſtoriam* præmiſſurus.
2) Hora X, juncta hora II Pandectas docebo, duce ILLUSTRI DN. BÖHMERO.
3) Hora IV ad V ILLUSTRIS DNI GUNDLINGII *Logicam*, una cum *Tractatu meo de Ideis, deſcriptionibus definit. & diviſion.* (qui apud *Krebſium* proſtat) ita explicabo, ut futuro (ſi DEUS vitam conceſſerit) ſemeſtri hiberno *ſcholas Logico-Practicas* Dnis Auditoribus meis aperire queam.
4) Denique Horam V ad VI. (quam tamen plurimis votis victus, cum alia commutabo) *collegio* (ut vocant) *diſputatorio* deſtinavi, quatuor per ſeptiduum vicibus, nempe diebus *Lunæ, Martis, Jovis* ac *Veneris* habendo.

Lectionum mearum DIE 20 HUJUS MENSIS fiet initium, excepto ſaltem collegio diſputatorio, quod in DIEM 27 *ejusdem menſis* differetur. Faxit DEUS, ut omnia cedant feliciter. Scrib. in Academ. Fridericiana d. XI. Maji MDCCXXVI.

)o(

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google